Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	28 augustus 2025
Nummer	2025-09-
Datum commissievergadering	9 september 2025
Datum raadsvergadering	23 september 2025

Oplegger

Zaaknummer	940407
Onderwerp	Experiment nieuw stembiljet bij gemeenteraadsverkiezing 2026
Portefeuillehouder	F.I. Noordermeer - van Slageren
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	
Eerdere besluitvorming	
Samenvatting voorstel	De gemeente Midden-Delfland heeft deelgenomen aan het experiment met een nieuw model stembiljet bij de Europees Parlementsverkiezing in 2024. Na een positieve evaluatie heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om door te experimenteren met het nieuwe stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026. De minister nodigt de gemeente Midden-Delfland uit om deel te nemen aan het derde experiment met het nieuwe stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: In te stemmen met deelname aan het derde experiment met een nieuw stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026.
Bijlage(n)	Uitnodiging deelname experiment nieuw stembiljet gemeenteraadsverkiezing 2026
Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad: 23 september 2025	
	A. de Vos griffier	F.I. Noordermeer – van Slageren voorzitter

Inleiding
De gemeente Midden-Delfland heeft deelgenomen aan het experiment met een nieuw model stembiljet bij de Europees Parlementsverkiezing in 2024. Na een positieve evaluatie heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besloten om door te experimenteren met het nieuwe stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026.

Beoogd maatschappelijk effect
Doel van het eerste experiment met het nieuwe stembiljet was om onderzoek te doen naar de ervaring van de kiezer. Die was zeer positief. Het belangrijkste doel van de volgende experimenten is om het aantal ongeldige stemmen te verminderen door een verbetering van de voorlichting aan de kiezer en door gewenning bij de kiezer.

Tweede experiment
Op 15 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten om deel te nemen aan het tweede experiment met het nieuwe stembiljet bij de volgende verkiezing. De verwachting was dat die volgende verkiezing de gemeenteraadsverkiezing in 2026 zou zijn. Door tussenkomst van de Tweede Kamerverkiezing in 2025 vindt het tweede experiment eerder plaats.

Uitnodiging derde experiment
Dit laat onverlet het besluit van de minister dat er tijdens de gemeenteraadsverkiezing van 2026 wordt geëxperimenteerd met het nieuwe stembiljet. Daarom nodigt de minister van BZK de gemeente Midden-Delfland uit om ook bij de gemeenteraadsverkiezing deel te nemen aan het derde experiment met het nieuwe stembiljet.

Besluit gemeenteraad
De gemeenteraad besluit per verkiezing over deelname aan het experiment nieuw stembiljet. Bij een positief besluit wijst de minister van BZK de gemeente Midden-Delfland aan als experimenteergemeente bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026.

Deelname experiment
Deelname aan het experiment betekent dat de kiezers in Midden-Delfland bij de gemeenteraadsverkiezing stemmen met het nieuwe stembiljet, net als bij de twee verkiezingen daarvoor: de Europees Parlementsverkiezing in 2024 en de Tweede Kamerverkiezing in 2025.

De gemeente wordt opnieuw begeleid door het ministerie van BZK en denkt mee bij de ontwikkeling van communicatie- en instructiemateriaal. Tijdens de verkiezing vindt weer onderzoek plaats onder kiezers, stembureauleden en de gemeentelijke organisatie.

Argumenten
Door deelname aan het experiment met een nieuw stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026 stemmen de kiezers met hetzelfde model stembiljet als bij de voorgaande twee verkiezingen: de Europees Parlementsverkiezing in 2024 en de Tweede Kamerverkiezing in 2025. De kiezers raken gewend aan het nieuwe stembiljet en hoeven niet opnieuw op een andere manier te stemmen met het risico dat juist daardoor fouten worden gemaakt. Uit de evaluatie blijkt dat de kiezer goed kan omgaan met het nieuwe stembiljet en het hoger waardeert dan het grotere stembiljet.

Kanttekeningen
Bij het eerste experiment was het aantal ongeldige stemmen hoger dan bij gemeenten waar met het grotere stembiljet werd gestemd. Het tweede en derde experiment wijzen uit of het aantal ongeldige stemmen vermindert door gewenning bij de kiezer en door een verbeterde communicatie en voorlichting.

Financiën
De meerkosten van deelname aan het experiment ten opzichte van een reguliere verkiezing worden vergoed door het ministerie van BZK.

Communicatie en participatie
Uit de evaluatie van het eerste experiment zijn verbeterpunten gekomen voor de communicatie aan kiezers en stembureauleden. Samen met het ministerie van BZK scherpen we de communicatie op deze punten aan om kiezers en belanghebbenden goed en duidelijk te informeren over het experiment met het nieuwe stembiljet.

Vervolgstappen
Na instemming door de gemeenteraad wijst de minister van BZK de gemeente Midden-Delfland aan als gemeente waarin wordt geëxperimenteerd met een nieuw model stembiljet bij de gemeenteraadsverkiezing in 2026.
Samen met het ministerie van BZK scherpen we de communicatiestrategie aan om kiezers en belanghebbenden nog beter en duidelijker te informeren over het experiment met een nieuw stembiljet.

Reactie college op commissiebehandeling